

Bolter i det store bildet

Svar til Bjarte Vestøls leserinnlegg (*Bolter i et større bilde*) og respons på redaktørens lederartikkel (*Din for alltid*) i *Klatring* #141.

Innlegget fra Vestøl inneholder påstander og anklager rettet mot *Christianssand Klatreklubb* (CKK) og to personer som navngis av redaksjonen. Først har vi behov for å imøtegå Vestøls argumentasjon. Derneft viser vi at feilinformasjon fra *Fri Flyt* kan være opphav til noen av påstandene i Vestøls innlegg. Til slutt vil vi forsvare gjeldende klatreetikk som redaktøren utfordrer i lederartikkelen.

Vestøl kritiserer CKK for manglende demokratiske prosesser i forbindelse med at CKK sammen med *Grenland Klatreklubb* (GKK) stod som avsendere av *Åpent brev til Norges klatreforbund angående Fri Flys nybolting på Hægefjell*. Dette brevet var godkjent av et samlet styre i CKK. Siden styret er valgt inn på årsmøtet og sitter som representanter for medlemmene, er dette en demokratisk prosess innenfor organisasjonen.

Videre kritiserer Vestøl forfatterne av det åpne brevet for ikke å ha fjernet de potensielt farlige blokkene i *Dragons Highway*, og han ber samtidig den ene brevskriveren, eller CKK som helhet (dette er litt uklart), feie for sin egen dør. Det siste underbygger Vestøl ved å vise til ei sportsklatrerute (*Trophy*) hvor ei blokk falt ned våren 2017, og at det fortsatt finnes klatreruter med potensielt løse stein i Kristiansandsområdet – samt at flere taulengder av ruta *Trygg og glad* på Slettafjell i Åseral angivelig skal ha falt ned.

Hva angår *Trophy* er ruta verken funnet, rensket eller boltet av den angitte brevskriveren. Vedkommende kan videre vanskelig sies å ha et personlig ansvar for mulig løse stein i samtlige, rundt 1000, sportsklatreruter i Kristiansandsområdet. CKK gjør som klubb ellers det den kan med begrensede ressurser for å etterse og vedlikeholde klatreruter. Men som Vestøl selv skriver, så vil klatring uansett alltid være forbundet med en viss fare for fall og løse stein.

Når det gjelder *Trygg og glad*, ble denne ruta etablert av et større dugnadsteam fra CKK etter et styrevedtak og intern debatt i miljøet tilbake i år 2000. Da det i slutten av august 2016 løsnet en stor steinblokk høyt oppe og til siden for ruta, dro to av oss som undertegner her (medlemmer i CKK) opp til Åseral. Vi inspiserte bolter og børstet vekk løsgods fra steinsprut som hadde kommet inn i ruta. I etterkant offentliggjorde vi en rapport om hendelsen som frarådet folk å klatre denne ruta før vinterens is og snø hadde rensket opp i veggen. Ruta ble så «åpnet» igjen sommeren 2017, men med forbehold om at det fortsatt kunne være løsgods i området. Dette er bokstavelig talt å feie for sin egen dør.

Til slutt, når det gjelder blokkene i tredje taulengden på *Dragons Highway*, ble disse ikke tatt ned fordi det var folk nedenfor ruta under befaringen vår. For erfarne klatrere, som er vant til å vurdere og omgå løst fjell, fremstår blokkene heller ikke direkte farlige. Blokkene kunne likevel utgjøre en risiko. Etter *Klatrefestivalens* tilrettelegging skulle også denne taulengden fungere som del av en fullboltet rute for urutinerte klatrere, med et «kursområde» og den

mest brukte anmarsjen til Hægefjell rett i fallinjen. Dette var bakgrunnen for at vi varslet offentligheten om den mulige risikoen i forkant av festivalen.

Vi betviler ikke Vestøls påstander om at nybolting og næringsrettet utvikling på Hægefjell er avklart med kommunen og med grunneier. Jussen er selvfølgelig klar, slike aktører står nokså fritt til å gjøre hva de vil, og vi som klatrere har lite å komme med i en slik sammenheng. Men derfor bør man også være varsom når man som klatrer allierer seg med slike krefter, slik at klatresportens egne verdier og idealer blir ivaretatt på best mulig måte. Et av disse idealene handler om at førstebestiger av ei klatrerute forespørres og må akseptere endringer og inngrep. Et annet ideal handler om at man tar hensyn til gjeldende etikk og klatrestil for området.

Vestøl hevder så at nyboltingen i rutene på Hægefjell fant sted med førstebestigers velsignelse. Dette er forståelig siden *Fri Flyt*s svar på vår tidligere kritikk av boltingen blant annet inneholder denne påstanden:

«De fleste bolterutene på Hægefjell er livsfarlige. Førstebestiger Wiechmann gav oss tillatelse til å sette flere bolter på hans ruter FØR vi boltet. Grunnen var kanskje at han var enig i at også klatrere på mer moderate nivåer skal kunne nyte Hægefjell.»

Denne framstillingen, om at alt arbeid hele tiden har skjedd med førstebestigers velsignelse, har *Fri Flyt* opprettholdt i alle sammenhenger hvor de har omtalt saken.

Fra vår side ønsket vi å la saken ligge og ikke forfølge dette videre i offentligheten. Det var for å gi festivalen ro, og fordi vi var tilfreds med å ha fått løfter fra *Fri Flyt* om en seriøs og åpen dialog rundt videre tilrettelegging i forkant av neste års festival. *Norges Klatreforbund* (NKF) har også sagt seg villig til å bidra med sin kompetanse i en slik konstruktiv dialog. Vi var også glade for at *Fri Flyt*, som en konsekvens av kritikken av boltingen, gjorde enkelte tiltak for å redusere omfanget av inngrepet. Men når redaktøren i *Klatring* likevel velger å trykke leserinnlegget, hvor Vestøl i sitt angrep på oss gjentar det vi mener er faktafeil om førstebestigers velsignelse, har vi ikke noe annet valg enn å besvare leserinnlegget med samtidig å legge frem noen tilleggsopplysninger om boltingen.

Etter å ha lest svaret fra *Fri Flyt* tok vi selv direkte kontakt og undersøkte om førstebestiger Götz Wiechmann faktisk hadde gitt tillatelse til boltingen. Det ble da klart at forklaringen til *Fri Flyt* ikke stemte overens med hans versjon av saken. I svaret fra Wiechmann, mottatt på e-post og bekreftet i telefonsamtale med han, kommer følgende punkter tydelig frem:

1. *Han sier at han selv og Walter Frost (den andre førstebestigeren av Dragons Highway) er i en prosess med å forklare festivalens arrangører hva som er gjeldende etikk for området og hva som ikke er det.*
2. *Konkret, når det gjelder ruta Dragons Highway, skriver han at han kun hadde «frigjort» de to første taulengdene, og ingenting mer! Han anfører dessuten at han aldeles ikke var klar over at så mange bolter som det her er snakk om ville bli tilført/satt i ruta. Dette punktet er han svært tydelig på.*

Vi minner her om at *Fri Flyt* blant annet fortettet boltingen til «kursavstand» i de tre første taulendende i *Dragons Highway* og videre gjorde dem om til fem korte taulengder med «kursavstand» mellom de nye standplassene.

Vi konfronterte *Fri Flyt* med disse punktene i slutten av august, men vi har ennå ikke mottatt noen reaksjon. I oktober skrev Götz Wiechmann og Walter Frost også brev til redaktøren i *Klatring*, til Nissedal kommune og til Christianssand klatreklubb (ved en av de undertegnede), med uttalelse om saken. I brevet uttrykker Wiechmann og Frost blant annet et tydelig ønske om at ruta *Dragons Highway* settes tilbake til originaltilstanden. Brevet finnes som vedlegg her.

Basert på disse opplysningene synes vi *Fri Flyt* bør vise litt større ydmykhet i denne saken. Lederartikkelen i *Klatring* #141, der redaktøren sammenlikner det å førstebestige ei klatrerute med voldtekt og påfølgende tvangsekteskap, uttrykker i alle fall en dårlig forståelse for klatremiljøet. Her setter redaktøren seg opp mot en stor internasjonal klatrekultur hvor førstebestigninger ansees som noe positivt, og hvor førstebestigers innsats respekteres og krediteres. I Norge har vi NKFs *Retningslinjer for bruk av borebolter og faste forankringer* <https://klatring.no/boltepolitikk>. Videre gir publikasjonene på denne nettsiden: <https://www.vertikale-welten.de/en/publications-ethics-and-visions.php> den interesserte leser godt innblikk i status på den internasjonale arenaen.

I Nissedal har det gjennom de siste 30 årene blitt lagt ned en enorm frivillig innsats i utvikling av området som klatredestinasjon, og Götz Wiechmann er blant dem som har ledet an i denne utviklingen. Denne innsatsen bør respekteres langt mer enn det *Fri Flyt* og redaktøren i *Klatring* hittil har gjort i både ord og handling!

I leserinnlegget omtalte Vestøl oss som sabotører. Vi mener dette delvis skyldes villedende fremstilling i svaret fra *Fri Flyt*. Vi har heller aldri ønsket å sabotere for *Klatrefestivalen*. Faktisk har vi bidradd til å promotere festivalen med vår turartikkel og den uformelle konkurransen «Hægefjellstrippelen» som er blitt publisert, oppdatert og delt på både nett- og Facebook-sidene til *Klatring* og *Klatrefestivalen*. Og vi håper fortsatt at den dialogen vi har blitt lovet med *Fri Flyt* og festivalledelsen vil finne sted og bidra til å skape grunnlag for en bedre, bredere og ikke minst bærekraftig klatrefestival i årene fremover – i denne delen av klatre-Norge som vi alle setter så høyt.

Thor Inge Hansen
Jan Egil Hansen
Nils Rune Birkeland